

Vlaams
Parlement

vergadering **C144 – ECO19**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 17 februari 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de evaluatie van de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM)
- 1173 (2010-2011) 3

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)
- 1188 (2010-2011) 6

■

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de evaluatie van de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM) - 1173 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister, collega's, op 1 februari 2011 konden we in Het Belang van Limburg lezen dat de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM) een evaluatierapport had gekregen vanwege het bureau Arthur D. Little. Er was afgesproken dat we deze evaluatie in deze commissie zouden bespreken.

In het artikel werden een aantal interessante zaken naar voren gebracht, ook positieve zaken over de LRM. Zo verdubbelde het aantal LRM-participaties over de periode 2005-2010 van 41 naar 81, en waren er 34 exits. Over de periode 1999-2008 nam de tewerkstelling dan weer toe met 3974 plaatsen in de LRM-bedrijven. Het is jammer dat we niet de recentste cijfers hebben, maar misschien kunt u ons die geven, zodat we de impact van het crisisjaar 2009 op de LRM goed kunnen inschatten. Het exacte rendement dat de LRM over de beoordeelde periode haalde, zou tevens interessant om weten zijn, maar valt uit het krantenartikel niet af te leiden.

Wat de toekomst van de LRM betreft, zou het rapport als voornaamste 'bedreiging' wijzen op het feit dat de LRM slechts een mandaat heeft tot 2018. Het rapport raadt dan ook aan hierin snel meer duidelijkheid te scheppen, iets wat minister Lieten volgens het artikel voor het einde van de legislatuur zou willen doen.

Ten slotte is het vanzelfsprekend interessant te kijken hoe de activiteiten van de LRM zich verhouden tot de rest van het beschikbare Vlaamse overheidsinstrumentarium, in de eerste plaats ten aanzien van de activiteiten van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv), maar ook bijvoorbeeld ten aanzien van het toekomstige Vlaams Energiebedrijf.

Het rapport-Soete indachtig – waar we straks ook nog wel over zullen spreken –, dient overlapping immers te worden voorkomen, en zijn harmonisering, rationalisering en afstemming de ordewoorden.

Minister, kunt u het rapport toelichten en aan de commissieleden bezorgen zodat we hierover op een goed geïnformeerde wijze van gedachten kunnen wisselen? Welke conclusies haalt u uit dit rapport?

Kunt u de werkgelegenheidscijfers van de LRM-bedrijven voor de laatste twee jaar geven om zo het plaatje te vervolledigen? Hoe beoordeelt u deze cijfers? Kunt u de resultaten van LRM vergelijken met de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en private kapitaalverschaffers?

Hoeveel bedraagt het jaarlijks rendement op het vermogen van de LRM? Hoe evalueert u dit rendement ten aanzien van de andere instanties? Hoe ziet u het concrete overwegings- en beslissingsproces met betrekking tot een mogelijke verlenging van het LRM-mandaat?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, de adviseur is onderweg en hij heeft voor iedereen een exemplaar van het evaluatierapport bij.

Het betreffende rapport is het resultaat van een evaluatie van de LRM uitgevoerd door Arthur D. Little in opdracht van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). Het rapport werd definitief opgeleverd op 31 januari 2011. De aanleiding voor deze evaluatie is

artikel 2 van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de LRM van 2008.

Deze evaluatie werd begeleid door een stuurgroep met vertegenwoordigers van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), een vertegenwoordiger van het Departement Financiën en Begroting, een vertegenwoordiger van de bevoegde minister en de gouverneur van de provincie Limburg of een vertegenwoordiger. De stuurgroep stond in voor de opvolging van de uitvoering van de opdracht en de kwaliteitsbewaking.

De evaluatie had tot doel om enerzijds na te gaan in hoeverre de LRM haar opdrachten heeft uitgevoerd en haar doelstellingen heeft behaald en anderzijds hoe een eventuele nieuwe samenwerkingsovereenkomst best vorm krijgt zodat de LRM in de toekomst haar doelstellingen maximaal kan realiseren en optimaal functioneert binnen het beleid. De conclusies en aanbevelingen van het rapport situeren zich dan ook rond deze twee kernvragen.

Wat betreft de naleving van de samenwerkingsovereenkomst werd artikel per artikel onderzocht of de LRM de doelstellingen zoals neergeschreven heeft gehaald. Wat betreft de operationele doelstellingen vermeld in artikel 3 van de overeenkomst voldoet de LRM aan alle verplichtingen en dit voor alle verschillende deelelementen. De LRM heeft starters, kmo's en grote bedrijven en projecten in een verscheidenheid aan sectoren gefinancierd en heeft bedrijfsgebonden vastgoed en bedrijventerreinen ontwikkeld en gecommmercialiseerd. Zij heeft dit gedaan op een rendementsgebonden en niet-marktversturende wijze, in veel gevallen door samen te werken met kennisinstellingen en private of publieke partners. Daarnaast heeft de LRM een stimulerende functie vervuld ten opzichte van het economisch initiatief in de provincie Limburg.

Artikel 4 handelt over de toepassing van de principes van deugdelijk bestuur. Ook hier voldoet de LRM voor de drie deelelementen aan alle verplichtingen. De LRM past de principes toe en voldoet ook aan het artikel. Daarnaast werd het corporate governance charter gepubliceerd op de website van de LRM zoals gevraagd in de overeenkomst en werd dit charter in 2008 geactualiseerd.

Wat betreft de operationele kosten waarover artikel 5 handelt, stelt het evaluatierapport dat de kostenratio nagenoeg constant op 2,5 procent is gebleven. Die is gedurende de overeenkomst nooit boven de 3 procent geweest.

Artikel 6 van de overeenkomst handelt over de financiële rendementsdoelstellingen en rendementsverplichting. Het rapport geeft aan dat de LRM bij haar investeringsactiviteiten in segmenten waar een markt bestaat, marktconforme prijszetting gehanteerd heeft. Hoewel de LRM zich niet altijd als een conservatieve risicoschuwe investeerder opstelt, is de LRM bij haar investeringsactiviteiten steeds zorgvuldig en professioneel te werk gegaan.

Wat betreft de rapportering zoals voorzien was in artikel 7 van de overeenkomst, heeft de LRM over haar resultaten en plannen aan de Vlaamse Regering gerapporteerd zoals die dat van de LRM verwachtte.

Wat betreft de evaluatie zoals vermeld in artikel 8 van de overeenkomst en artikel 10 wat betreft de nazorgrol van de LRM heeft de LRM aan al haar verplichtingen voldaan.

Artikel 9 van de overeenkomst omtrent eventueel bijzondere opdrachten is niet van toepassing aangezien de Vlaamse Regering geen dergelijke opdrachten aan de LRM heeft gegeven in de periode 2008-2010. Wat betreft de samenwerkingsovereenkomst wordt er dan ook geconcludeerd dat de LRM de verwachtingen op een duidelijke en zinvolle manier heeft ingevuld.

De tweede kernvraag van de evaluatie, met name hoe een eventuele nieuwe samenwerkingsovereenkomst het best vorm krijgt zodat de LRM in de toekomst haar doelstellingen maximaal kan realiseren en optimaal functioneert binnen het beleid, wordt beantwoord met een aantal aanbevelingen.

Men beveelt in de eerste plaats aan de grote lijnen van de vorige samenwerkingsovereenkomst door te trekken in een nieuwe overeenkomst. Daarnaast zijn er nog zes meer specifieke aanbevelingen met betrekking tot maatregelen om de continuïteit te verzekeren die volgen uit een SWOT-analyse (strengths, weaknesses, opportunities, threats) die deel uitmaakt van de evaluatie.

De eerste aanbeveling is het behoud van de gezonde financiële balans van de LRM. Deze gezonde financiële balans zorgt ervoor dat de LRM een belangrijke strategische flexibiliteit heeft om in te spelen op waardecreërende opportuniteiten als die zich in de toekomst presenteren. Dit element in combinatie met de intrinsieke onzekerheid over de timing en de omvang van de meerwaarden uit exits, maakt dat het belangrijk is om voldoende middelen binnen de LRM te houden.

Daarnaast moet de kwaliteit van de LRM-ploeg bewaard blijven. De geloofwaardigheid van de LRM op de markt en bij haar stakeholders is momenteel goed. Toch blijkt ook uit de klantenenquête die uitgevoerd is in het kader van deze evaluatie dat er ruimte is om de sector kennis van de investeringsmanagers te versterken. Het behoud, aantrekken en/of ontwikkelen van toptalent bij de LRM is daarom belangrijk.

Ten derde dient de LRM continu een kwaliteitsvolle dealflow te genereren om een duurzaam financieel en dus maatschappelijk rendement te behouden. Samenwerking met andere investering- en infrastructuurmaatschappijen en actieve deelname aan internationale platformen in de speerpunt domeinen kunnen in dit verband een belangrijke rol spelen.

Een vierde aanbeveling is het geven van ruimte aan het speerpunt domein Cleantech & Energy. Dit speerpunt domein zou op termijn immers de meest duurzame impact op de provincie kunnen hebben. In dit speerpunt domein neemt de LRM zelf projectinitiatieven, voert zij studies uit, heeft Limburg een aantal eigen activa met potentieel en is de behoefte aan ruimtegebonden testmogelijkheden groot. Het rapport geeft ook nog aan dat de twee andere speerpunt domeinen ICT & Media en Life Sciences niet als minder belangrijk mogen worden beschouwd.

De vijfde aanbeveling wijst erop dat onzekerheid over het toekomstpad van de LRM een negatieve impact kan hebben op het vertrouwen dat de klanten, partners en medewerkers aan de LRM schenken. Het rapport stelt dan ook dat het belangrijk is om een stabiel kader te creëren waarbinnen de LRM op middellange termijn kan opereren. Daarnaast beveelt het aan om gedurende de tweede helft van de looptijd van de nieuwe overeenkomst een visie te ontwikkelen over de periode na 2018 wanneer de protocolovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de provincie Limburg verstrijkt.

Tot slot zegt de laatste aanbeveling dat de huidige bewegingsruimte voor het bestuur en het management behouden dient te blijven. Door het bijzondere businessconcept functioneert de LRM bij de gratie van een aantal delicate evenwichten. De LRM heeft in de voorbije periode aangetoond dat ze de visie, de structuren en het talent heeft om die flexibiliteit op een verantwoorde wijze ten voordele van haar stakeholders te kunnen inzetten.

Ik geef u de cijfers waarover ik beschik. In 2004 bedroeg het personeelsaantal binnen de portefeuillebedrijven van de LRM 3799 VTE's, in 2009 bedroeg dat aantal 9390 VTE's. Een vergelijking tussen 1999 en 2008 wijst op een toename van 3974 VTE's. Het rendement op het geconsolideerd eigen vermogen van de LRM bedroeg in 2005 7,09 procent, in 2006 9,05 procent, in 2007 7,15 procent, in 2008 7,58 procent en in 2009 5,14 procent.

De evaluatie diende niet enkel om de voorbije periode te evalueren, maar ook om ideeën aan te reiken voor de volgende beheersovereenkomst. Zo werd aan de LRM gevraagd om een ontwerp van beleidsplan uit te schrijven voor de periode 2011-2015. In hoofdstuk 6 van het evaluatierapport werd een kwalitatieve en kwantitatieve analyse gemaakt van dit ontwerpbeleidsplan. Daarnaast werden concrete aanbevelingen voor een nieuwe

samenwerkingsovereenkomst geformuleerd in het rapport. Nu de evaluatie is afgelopen, kunnen we starten met de onderhandelingen over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuynne: Ik dank u voor uw antwoord, minister, en ook voor het rapport. Ik zal het aandachtig bestuderen.

Ik mis één aspect in uw antwoord. Hoe verhoudt de LRM zich, zowel qua resultaten als qua strategie, tegenover andere overheidsinstrumenten?

Minister Ingrid Lieten: Ik heb daar op dit moment geen gegevens over. Dat zat niet in de opdracht van het rapport. Als u het rapport gelezen hebt, en u hebt nog bijkomende vragen, dan kunnen we daar zeker op ingaan.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Minister, het is voor het eerst dat ik deze opmerking tegenover u maak. De collega's kennen me al. Ik word ongerust als ik in het rapport lees: "Zwak punt 2: Wervingskracht naar Limburg toe (...) wil LRM haar rol als brede investeringsmaatschappij voor Limburg op termijn blijven spelen, dan dient zij continu ook een venster te hebben op kwaliteitsvolle en rendabele bedrijven die vandaag weliswaar buiten Limburg (of nog beter, buiten Vlaanderen) zijn gevestigd maar overhaald zouden kunnen worden om een deel van hun toekomstige groei via een vestiging in Limburg te realiseren."

De LRM is natuurlijk beperkt in haar geografische omschrijving, maar de sociaal-economische situatie houdt niet op aan de grenzen. Een regio zoals het Hageland grenst aan Limburg en wordt geconfronteerd met een leegzuigeffect ten gevolge van de mogelijkheden die de LRM biedt. Ik denk aan Euro Shoe en Nikita. Ik hoop dat daar in de evaluatie en de gevolgen die daaraan worden gegeven, rekening mee wordt gehouden. Ik hoop dat Limburg geen bedrijven uit de randgebieden gaat aantrekken om die brede investeringsmaatschappij voor Limburg mee uit te bouwen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) - 1188 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister, ik heb al vragen gesteld over het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI). Het rapport-Soete indachtig denken wij dat de internationalisering van onderzoek in Vlaanderen heel erg belangrijk is. Daarbij komt nog eens dat infrastructuur daar waarschijnlijk het belangrijkste middel toe is, het biedt als het ware een voet tussen de deur. Om innovatie te verankeren is infrastructuur cruciaal, zeker als we die hier in Vlaanderen kunnen zetten. Gespecialiseerde infrastructuur is zeer moeilijk te verhuizen. Ook voor de deelname aan Europese projecten is dat belangrijk. Daarom stel ik deze opvolgingsvraag. In december 2009 deed u in uw antwoord op mijn vraag een paar toezeggingen.

De Open Europese Onderzoeksruimte moedigt de Europese landen aan om op het vlak van wetenschap en innovatie samenwerkingsverbanden aan te gaan. In 2006 selecteerde de ESFRI in zijn eerste 'Roadmap for Research Infrastructures' 35 voorstellen voor grootschalige onderzoeksinfrastructuren. In 2008 vulde een tweede roadmap deze lijst aan tot 44 voorstellen. De lidstaten moesten zich eind 2009 – rond het moment van mijn eerste vraag

– uitspreken over de onderzoeksinfrastructuur die zij mee willen ontwikkelen. Op dit moment neemt Vlaanderen al deel aan 5 van de ESFRI-projecten, namelijk het Integrated Carbon Observation System (ICOS), het Partnership for Advanced Computing in Europe (PRACE), de Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE), de European Spallation Source (ESS) en LifeWatch. In de vergadering van de commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie van 10 december 2009 was het echter nog niet duidelijk hoe de verdere deelname van Vlaanderen aan deze projecten eruit zou zien. U was daar nog mee bezig, u hebt toen toezeggingen gedaan.

Minister, kunt u een stand van zaken geven over de vijf projecten die deelnemen aan ESFRI?

Voor de deelname aan PRACE was er een institutioneel probleem omdat enkel landen hieraan mochten deelnemen. U zou dit aankaarten bij Duitsland, de trekker van dit project. Zijn die problemen ondertussen van de baan? U zou bepleiten dat ook regio's lid kunnen worden. Hopelijk hebt u resultaat geboekt.

Is er al duidelijkheid over de manier waarop deze projecten gefinancierd zullen worden? U hebt toen al gezegd dat het bij de voorbereiding van de vijf dossiers al duidelijk was dat er pas tegen 2012 en 2013 een structurele financiering nodig zou zijn. U zou dat bespreken met de Vlaamse Regering. U ging een voorstel doen. Is er al duidelijkheid over de financiering?

Van de tien nieuwe projecten bleek er op basis van een eerste, door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) uitgevoerde bevraging enkel belangstelling voor Euro-BioImaging (European Biomedical Imaging Infrastructure) en voor BsI4 (European High Security BsI4 Laboratories). Er zou nog worden nagegaan of de belangstelling gericht is op het gebruik of op de daadwerkelijke medewerking aan de bouw van de infrastructuur. Wat was het uiteindelijke resultaat hiervan? Wat zal het uiteindelijk worden? Het is vrij belangrijk om een voet tussen de deur te krijgen bij de bouw van de infrastructuurprojecten of dat we enkel een toegangsticket krijgen om er gebruik van te maken.

Er werden aanvankelijk acht projecten geselecteerd om deel te nemen aan de ESFRI-projecten. Drie ervan, namelijk Pan-European Research Infrastructure for Nanostructures (PRINS), Common Language Resources and Technology Initiative (CLARIN) en Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure (BBMRI), waren echter nog niet voldoende uitgewerkt om al effectief aan deze projecten deel te nemen. Kunt u een stand van zaken geven over deze projecten? Zullen deze projecten alsnog deelnemen aan de ESFRI-projecten?

Binnen de ESFRI-roadmap zijn een aantal zogenaamde single-sited projecten opgenomen. Neemt Vlaanderen deel aan deze projecten? Welke factoren brengt u in rekening om te investeren in deze projecten? U hebt over twee denksporen gesproken. Dat hangt samen met de zevende vraag. Een eerste spoor houdt in dat de budgetlijn van het FWO voor Big Science op projectbasis ondersteuning verleent. Het tweede spoor houdt in dat we een aandeel in deze infrastructuur kopen, opnieuw: met een voet tussen de deur, als mede-eigenaar, hebben we wellicht sneller iets te zeggen over het gebruik ervan.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Vooreerst wil ik een stand van zaken geven van de werkzaamheden van het ESFRI zelf. De ESFRI-commissie heeft een update van de roadmap voorbereid die in de loop van de volgende weken zal worden gepubliceerd. Het ESFRI is namelijk geen statisch gegeven. Het is een 'work in progress' waarbij periodiek de haalbaarheid van de projecten die op de roadmap zijn opgenomen, wordt beoordeeld en waaraan nieuwe projecten worden toegevoegd die voor de Europese Unie prioritair zijn. Zo besliste het ESFRI om de projecten PRINS, een onderzoeksinfrastructuur rond micro- en nano-elektronica, en Aurora Borealis, een state-of-the-art ijsbreker voor de Noordpool, niet langer op de roadmap te houden.

Ik zal deelvragen één en drie samen beantwoorden. Wat de vijf projecten betreft die, na beoordeling van de wetenschappelijke kwaliteit, door de Herculesstichting werden voorgesteld als kandidaten voor Vlaamse deelname, moeten we een onderscheid maken tussen ICOS, LifeWatch, SHARE en ESS enerzijds en PRACE anderzijds. De eerste vier projecten zitten in de fase die moet leiden tot de oprichting van een Europees Onderzoeksinfrastructuur Consortium (ERIC). Voor België is, naast Vlaanderen uiteraard, minstens één andere gefedereerde entiteit geïnteresseerd om deel te nemen aan deze projecten. Binnen de interministeriële conferentie voor wetenschapsbeleid is afgesproken dat voor projecten met meer dan één Belgische entiteit er op Belgisch niveau een samenwerkingsovereenkomst moet worden afgesloten. Dit wordt momenteel binnen de commissie internationale samenwerking van de interministeriële conferentie behandeld. Daarnaast volgt Vlaanderen de voortgang van de opstelling van de statuten van deze vier ERIC's op. Naast Vlaamse onderzoekers nemen ook vertegenwoordigers van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) deel aan deze vergaderingen.

Wat het voorstel voor een mogelijke Vlaamse deelname aan LifeWatch betreft, maakte de Commissie Hercules-Science enig voorbehoud omdat op Europees niveau de omschrijving van het project nog niet was afgerond. Aansluitend hierop heeft het Vlaams consortium bestaande uit het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een bijgesteld voorstel voor Vlaamse deelname ingediend. De Herculesstichting heeft dit aangepast document laten beoordelen door buitenlandse deskundigen. Dit advies werd mij de door de Herculesstichting op 8 november 2010 overgemaakt en ondersteunt de deelname van Vlaamse onderzoekers aan LifeWatch.

Nu er voldoende duidelijkheid is over deze vier projecten heb ik opdracht gegeven een dossier voor de Vlaamse Regering voor te bereiden over de Vlaamse deelname aan de bouw en de exploitatie van ICOS, LifeWatch, ESS en SHARE. Parallel met de opstelling van de begroting 2012 en de verdere uitwerking van een meerjarenplan voor het verhogen van de Vlaamse publieke middelen voor onderzoek en innovatie zal ik dit dossier aan de Vlaamse Regering voorleggen. Het gaat immers om een meerjarig engagement waarvan de looptijd deze legislatuur overstijgt.

Deze vier ESFRI-projecten leveren bovendien wetenschappelijke informatie op die belangrijk is voor het Vlaamse beleid inzake welzijn en leefmilieu. Ik zal binnen de regering nagaan of vanuit deze beleidsdomeinen financiële ondersteuning voor deze projecten beschikbaar is. Behalve SHARE vragen deze projecten in 2011 geen financiering. Voor de financiering van de volgende enquête in het kader van SHARE wordt momenteel een oplossing gezocht.

Zoals in mijn antwoord van december 2009 reeds aangegeven, heeft PRACE beslist niet het statuut van een ERIC aan te vragen, maar als een internationale vzw met zetel in Brussel te werken. PRACE erkent alleen landen als lidstaten. We hebben van PRACE als antwoord op onze vraag het verzoek gekregen na te gaan op welke wijze België als lid wenst toe te treden. In Wallonië worden ook initiatieven genomen inzake supercomputing, en we zullen met hen overleggen om een gezamenlijk Belgisch verzoek aan PRACE te richten. Voor Wallonië verwijs ik specifiek naar het Center of Excellence in Aeronautical Research (Cenaero) dat onder meer voor de luchtvaartindustrie werkt. Ik ondersteun de vraag van het Vlaams Supercomputer Centrum (VSC) om lid te worden van PRACE en indien mijn collega bevoegd voor Innovatie in de Waalse Regering hiermee instemt, zullen we samen een verzoek richten aan PRACE. Wat de structurele financiering van het VSC betreft, wordt er momenteel ook een dossier voor de Vlaamse Regering voorbereid.

Wat Euro-BioImaging betreft, kan ik u meedelen dat onderzoekers van alle Vlaamse universiteiten een consortium hebben gevormd en actief deelnemen aan de uitvoering van de voorbereidende studie. Momenteel is dit project echter niet voldoende ver gevorderd om een deelname aan de volgende fase, namelijk de bouw van de infrastructuur te overwegen. Het project Biosafety Level 4 (BSL4), rond European High Security Laboratories, is omgedoopt

tot European Research Infrastructure on Highly Pathogenic Agents (ERINHA). Dit initiatief wordt wetenschappelijk opgevolgd door het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG). Ik heb het ITG gevraagd de Vlaamse publieke kennisinstellingen te informeren over de voortgang en mogelijkheden die zich aandienen. Vlaanderen zal hoogstwaarschijnlijk geen eigen 'hoogveiligheidslab' van het type BSL4 bouwen, maar we moeten er wel voor zorgen dat we een verzekerde toegang tot dergelijke infrastructuur krijgen.

U vraagt ook naar de drie projecten die in de eerste beoordelingsronde door de Commissie Hercules-Science, die instond voor de wetenschappelijke beoordeling voor een Vlaamse deelname, als niet voldoende rijp werden beoordeeld. Wat het project PRINS betreft, heb ik bij mijn inleiding het antwoord reeds gegeven. De ESFRI-commissie heeft beslist dit project niet langer op te nemen op de volgende update van de roadmap. Voor CLARIN heb ik het antwoord vorige week gegeven op de vraag over het STEVIN-programma (Sprak- en Taaltechnologische Voorzieningen in het Nederlands). Dat was op vraag om uitleg nummer 1602 van de heer Verstreken.

De problematiek van onderzoek en innovatie rond taal- en spraakverwerking is veel ruimer dan de Vlaamse deelname aan CLARIN. Als middelgrote Europese taal moeten we maximaal inspelen op alle internationale ontwikkelingen zowel vanuit economische als culturele overwegingen. Zoals onder meer uit de wetenschappelijke beoordeling van de aanvraag voor de deelname aan CLARIN bleek, moeten we eerst een correcte inschatting hebben van ons wetenschappelijk en technologisch potentieel in dit domein om vervolgens na te gaan welke maatregelen wenselijk zijn. Mijn administratie en agentschappen, zoals het FWO, het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en de Herculesstichting zullen daarom het taal- en spraaktechnologiedomein in Vlaanderen doorlichten om een beter zicht te krijgen op het belang voor Vlaanderen en de valorisatiemogelijkheden van dit onderzoek. Vlaanderen zal via de Nederlandse Taalunie lid worden van de CLARIN-ERIC, zonder daarbij al te beslissen om verder belangrijke investeringen in CLARIN te doen.

Voor het project Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure is de situatie vergelijkbaar. Vooraleer een nieuw voorstel voor Vlaamse deelname te laten opstellen, moet er meer duidelijkheid zijn over de mogelijke verdere uitbouw van het Centrum voor Medische Innovatie (CMI) en meer specifiek over het luik biobanken dat een onderdeel van de infrastructuur zou moeten worden. Hierbij moet ook nagegaan worden wat deze CMI-biobanken kunnen inbrengen bij verwante ESFRI-projecten uit de biomedische wetenschappen, zoals het European Clinical Research Infrastructures Network (ECRIN) en European Advanced Translational Research Infrastructure (EATRIS) in Medicine. Ik zal dit dan ook grondig laten beoordelen vanuit zowel maatschappelijke, wetenschappelijke als economische invalshoek.

Ook deelvragen zes en zeven wil ik samen behandelen. Iedereen begrijpt dat we als middelgrote regio onmogelijk aan de bouw en de exploitatie van alle projecten die in de ESFRI-roadmap zijn opgenomen, kunnen deelnemen. Het wordt dus zaak om verstandige keuzes maken. In de werkgroep Infrastructuur van het Europaplatform, die de werkzaamheden van de vroegere ESFRI-werkgroep voortzet, werd onlangs een mogelijke aanpak besproken om de besluitvorming voor te bereiden. Maatwerk is hier immers aan de orde.

Momenteel wordt per ESFRI-project nagegaan wat de voorwaarden zullen zijn om lid te worden van het consortium, zonder daadwerkelijk bij te dragen aan de bouw. In een aantal gevallen is een lidmaatschap voor een beperkt bedrag mogelijk en vormt dit een voorwaarde om een toegang te krijgen tot de infrastructuur, het gebruik van gegevens en informatie uit gedistribueerde databanken of om projecten te mogen indienen. Dit is zeer belangrijk voor onze onderzoekers, om zo de aansluiting met het onderzoek op Europees niveau niet te verliezen. In een volgende stap zal worden onderzocht voor welke projecten er voldoende wetenschappelijke interesse en potentieel aanwezig is om vanuit wetenschappelijk oogpunt een deelname aan de bouw van de infrastructuur te verantwoorden. Zodra deze lijst

beschikbaar is en de voorstellen op hun wetenschappelijke kwaliteit beoordeeld zijn, zullen we moeten beslissen welke projecten het best passen binnen onze beleidsprioriteiten en uiteraard ook financieel haalbaar zijn. In dit beoordelingsproces zal de economische return zeker ook een parameter zijn die nauwgezet moet worden opgevolgd.

Hoe dan ook, of we nu meebouwen aan de ontwikkeling van de infrastructuur of er op een andere manier toegang toe krijgen, voor het uitvoeren van onze onderzoeksprojecten op ESFRI-infrastructuren zal er zeker extra financiering nodig zijn. Deze financiering kan al dan niet vanuit het bestaande instrumentarium komen, zoals het nu al overbevraagde programma Big Science van het FWO. We zullen echt moeten zoeken naar nieuwe financieringen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik denk dat mijn vraag nog wat te vroeg komt, want op sommige punten gaf u hetzelfde antwoord als in 2009. Over de werkzaamheden van ESFRI zelf wordt dus binnen enkele weken pas een evaluatie gemaakt.

Voor PRACE moeten er blijkbaar in de interministeriële conferentie ook nog afspraken gemaakt worden over de wijze waarop we zullen deelnemen. Heb ik begrepen dat het onmogelijk is om als deelstaat deel te nemen? We moeten dus via de Belgische weg deelnemen? Ik hoop dat we een goede deal kunnen sluiten met onze landgenoten.

Voor het plan van de financiering had ik gehoopt om toch al vooruitgang te zien. In 2009 had u al beloofd om een plan voor te leggen aan de ministers. We weten dat de financiering bij innovatie soms een heikel punt is en dat we er best goed over nadenken en goed uitwerken. Het is niet te vroeg om er nu al over na te denken, ook over de deelname van ministers uit andere vakgebieden.

U zegt dat PRINS niet langer in ESFRI zit, maar als ik het me goed herinner, was het in 2009 nog niet voorgedragen door de Vlaamse overheid. U zei dat het uiteindelijk geweigerd werd door de ESFRI-commissie omdat ze zeiden dat het geen prioriteit meer was. Hebben wij het dan uiteindelijk voorgedragen, want in 2009 was het nog niet voldoende uitgewerkt? Of is het eigenlijk nooit aan ESFRI voorgedragen?

We kunnen uiteraard niet aan alles deelnemen. De economische return is belangrijk en we moeten kijken naar de speerpunten die we in ons eigen innovatiebeleid hebben. In functie daarvan moeten we nagaan aan welke projecten we zullen deelnemen.

Minister Ingrid Lieten: Ik zal uw vraag over PRINS laten uitzoeken.

De financiering is de voorbije jaren altijd een heikel punt gebleken. U weet dat we in de regering hebben afgesproken om een meerjarenplanning voor innovatiemiddelen op te stellen. Dat gesprek zal samen met de begrotingscontrole plaatsvinden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■